

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 337/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duřu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **DMG MORI Czech s. r. o.**, Ořechovská 195/1a, Dolní Heršpice, Brno, Česká republika, IČO 25 575 503, zastúpeného JUDr. Bc. Jánom Falathom, advokátom, Zochova 14A, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. 20 C 12/2022 z 10. októbra 2022 a proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co 117/2022 z 19. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 12/2022 z 10. októbra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 19 Co 117/2022 z 19. januára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu 2. apríla 2022 žalobu o určenie neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov [ďalej len „BSM“ (odporovacia žaloba)] proti [REDACTED] (ďalej len „žalovaná“). Sťažovateľ podal odporovaciu žalobu v súvislosti s odporovateľným právnym úkonom žalovanej a jej manžela (dohoda o vyporiadaní ich BSM), ktorý môže viesť

k ukráteniu uspokojenia pohľadávky sťažovateľa ako žalobcu na náhradu škody uplatnenej v konaní o náhrade škody proti manželovi žalovanej na Okresnom súde Vyškov.

3. Dňa 28. októbra 2022 bolo sťažovateľovi doručené napadnuté uznesenie z 10. októbra 2022, ktorým okresný súd prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Vyškov pod sp. zn. 7 C 103/2021, ktorého predmetom je uplatnený nárok na náhradu škody, v ktorom je žalobcom sťažovateľ a manžel žalovanej [REDAKOVANÉ] je žalovaný. Okresný súd poukázal na podanie zo 4. júla 2022, ktorým žalovaná žiadala o prerušenie konania z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania vedeného na Okresnom súde Vyškov. Okresný súd z úradnej činnosti zistil, že v predmetnom konaní sťažovateľ uplatnil proti manželovi žalovanej nárok na náhradu škody z pracovnoprávneho pomeru vo výške 750 011,64 eur s tým, že „*vec je veľmi zložitá a konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené.*“.

4. Na tomto základe okresný súd prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Vyškov. Uviedol, že ide o fakultatívne prerušenie konania podľa § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Konštatoval, že Okresný súd Vyškov posudzuje existenciu a prípadnú výšku tvrdenej pohľadávky sťažovateľa proti manželovi žalovanej. Vyriešenie týchto otázok má význam a podstatný vplyv aj na konanie o odporovacej žalobe sťažovateľa. Je relevantné prerušiť konanie aj z dôvodu, „*aby sa predišlo posúdeniu tej istej otázky vo viacerých konaniach rôzne, čím by došlo k vytvoreniu stavu právnej neistoty účastníkov v ich právnych vzťahoch a riziku vyvolaniu prípadných ďalších súdnych sporov.*“.

5. Proti uzneseniu o prerušení konania podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 19. januára 2023 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Krajský súd v reakcii na odvolacie námietky sťažovateľa a na doplnenie správnosti napadnutého uznesenia okresného súdu uviedol, že súd pred prerušením konania má zvážiť iné vhodné opatrenia. V prerokúvanej veci pritom jediným do úvahy prichádzajúcim opatrením bolo pokračovanie v konaní a vykonanie dokazovania k predpokladom právnej neúčinnosti dohody o vyporiadaní BSM vrátane existencie pohľadávky sťažovateľa proti manželovi žalovanej. Iné vhodné opatrenie pritom neuviedol ani sťažovateľ v odvolaní.

6. Krajský súd neakceptoval námietku sťažovateľa, že v konaní o neúčinnosť právneho úkonu sa má riešiť vedomosť, prípadne vynaloženie náležitej starostlivosti o tom, či sa druhá zmluvná strana nesnaží ukrátiť svojich veriteľov. Pre vyhovenie žalobe o neúčinnosť právneho úkonu je nevyhnutné preukázať, že dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa (§ 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka), preto existencia pohľadávky veriteľa je základným predpokladom na to, aby veriteľ mohol úspešne požadovať určenie právnej neúčinnosti dlžníkovho právneho úkonu. V konaní o odporovacej žalobe sa priamo nerozhoduje o existencii či výške pohľadávky veriteľa. Existencia pohľadávky je však predbežnou otázkou a bez ustálenia odpovede na túto otázku nemôže súd žalobe vyhovieť.

7. Okresný súd by si mohol uvedenú predbežnú otázku zodpovedať sám. Podľa krajského súdu okresný súd nijako nespochybnil právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (R 44/2001, 1 Vcdo 1/2022)], podľa ktorých «*predpokladom odporovateľnosti právnych úkonov nie je vykonateľná (judikovaná) pohľadávka, postačuje „taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní“.* Z uvedených rozhodnutí Najvyššieho

súdu je však zrejmé, že aj keď pohľadávka nemusí byť vykonateľná (judikovaná), musí ísť o takú pohľadávku, ktorú možno úspešne vymáhať (žalovať) pred súdom.».

8. Podľa krajského súdu okresný súd prerušil konanie nie z dôvodu, že sťažovateľ nemá vykonateľnú pohľadávku proti dlžníkovi, ale z dôvodu, že táto pohľadávka „*bola spochybnená resp. je predmetom skúmania v konaní, ktoré prebieha pred Okresným súdom Vyškov.*“. Dôvodom prerušenia konania takto bola právna istota, t. j. potreba, aby súdy posudzovali tie isté otázky v rôznych konaniach rovnako.

9. Krajský súd poukázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu a na k odvolaniu pripojenú zápisnicu z pojednávania pred Okresným súdom Vyškov, z ktorých vyplýva, že pohľadávka sťažovateľa „*je sporná, konanie je komplikované, pričom predmetom dokazovania sú okrem iného aj okolnosti a dobrovoľnosť uznania dlhu. V tak komplikovanej veci nie je vhodné vykonávať a vyhodnocovať dokazovanie dvakrát... Takéto dvojité konanie by nebolo ani rýchle... a ani spravodlivé. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie považuje v tejto situácii za vhodnejšie počkať na výsledok konania vedeného pred Okresným súdom Vyškov, než viesť takéto komplikované konanie paralelne, vrátane dvojitého výsluchu svedkov.*“.

10. Krajský súd zohľadnil aj zabezpečenie pohľadávky sťažovateľa proti žalovanej – zabezpečovacím opatrením okresného súdu (uznesenie č. k. 19 C 1/2022-122 z 8. februára 2022) a neodkladným opatrením krajského súdu (uznesenie č. k. 5 Co 52/2022-206 z 28. júna 2022). Budúci výkon rozhodnutia takto nie je ohrozený a sťažovateľ nepríde o možnosť uspokojiť svoju pohľadávku v prípade úspechu z majetku žalovanej. Krajský súd tiež zohľadnil, že „*Okresný súd Vyškov nariaďuje pojednávania v pomerne krátkych intervaloch a ide o nové konanie (žaloba podaná v r. 2022), nie je ani predpoklad, že by prerušením konania vznikli zbytočné prieťahy v konaní.*“.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru, ku ktorému došlo protizákonným prerušením konania. Sťažovateľ argumentuje, že konajúce súdy rozhodli v rozpore s „*ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov, ktoré pri odporovacích žalobách nepripúšťajú možnosť prerušenia konania.*“. Podľa sťažovateľa prerušenie konania je v rozpore so zákonom.

12. Možnosť prerušiť konanie vychádza „*z marginálnych rozhodnutí súdov*“, ktoré veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu v rozhodnutí č. k. 1 VCdo 1/2022 zo 17. mája 2022 odmietol a potvrdil ustálenú rozhodovaciu prax reprezentovanú judikátom R 44/2001, podľa ktorej „*„vymáhateľná pohľadávka v zmysle ustanovenia § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka je pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať v základnom súdnom konaní,*“ čím odmietol niektoré dovtedajšie minoritné názory, že *vymáhateľná pohľadávka musí byť zároveň vykonateľná.... Ergo konanie o odporovacej žalobe je prípustné aj v prípade, ak žalobca nedisponuje zatiaľ vykonateľným exekučným titulom...».*

13. Sťažovateľ v tomto smere poukazuje na právnu argumentáciu predkladajúceho senátu, ktorý zastával názor, že pojem vymáhateľná pohľadávka (§ 42a Občianskeho zákonníka) je potrebné

vykladať ako vykonateľnú pohľadávku. Inštitút prerušenia konania možno využiť na zabránenie nepriaznivému dôsledku spojenému s uplynutím trojročnej prekluzívnej lehoty. Pre vyhovenie odporovacej žalobe je postačujúce, ak pohľadávka žalujúceho veriteľa sa stane vymáhateľnou (vykonateľnou) v priebehu odporovacieho konania, prerušenie konania sa javí ako vhodné a súladné so zásadou spravodlivej ochrany práv. Podľa sťažovateľa uvedený právny názor má „*vážne logické a právne nedostatky*“.

14. Sťažovateľ argumentuje, že ak by uvedený právny názor mal platiť, pre úspech odporovacej žaloby je potrebné preukázať vykonateľnú pohľadávku. Dlžníkovi postačí konanie naťahovať tri roky, prípadne aj kratší čas. Veriteľ by bol nútený podať odporovaciu žalobu ešte pred tým, ako bude disponovať vykonateľnou pohľadávkou. Prerušenie konania by neprichádzalo do úvahy, keďže súd rozhoduje podľa skutkového stavu ku dňu rozhodovania. V čase rozhodovania o žalobe (alebo o prerušení) by žalobca nedisponoval vykonateľnou pohľadávkou, čo by nutne viedlo k zamietnutiu žaloby. Podľa aktuálnej rozhodovacej praxe, ak dôjde k vyhovneniu odporovacej žalobe v čase, keď veriteľ nedisponuje vykonateľnou pohľadávkou, môže to viesť k dobrovoľnému splneniu pohľadávky, keďže dlžník si je vedomý, že inak ju po priznaní v súdnom rozhodnutí bude možné uspokojiť aj z majetku, ktorý sa snažil prevedením na inú osobu ochrániť.

15. Možnosť prerušiť konanie o odporovacej žalobe vylúčil aj generálny prokurátor Slovenskej republiky vo svojom stanovisku pre veľký senát s argumentom, že súd konajúci o odporovacej žalobe, by musel obligatórne prerušiť konanie, hoci takáto povinnosť z Civilného sporového poriadku nevyplýva.

16. Predpokladmi odporovacej žaloby sú (i) vymáhateľná (žalovateľná) pohľadávka, (ii) ukracujúci úkon a úmysel dlžníka, (iii) neuplynutie prekluzívnej lehoty a (iv) pri blízkych osobách nevyvrátenie prezumpcie vedomosti o ukracujúcom úmysle dlžníka. Medzi tieto predpoklady nepatrí dispozícia vykonateľnou pohľadávkou, „*preto súd nemôže prerušiť konanie o odporovacej žalobe, keďže všetky predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu, a teda aj vyhovneniu Žalobe sú splnené. Svojvoľným prerušením konania súd konal v hrubom rozpore so zákonom.*“. Napadnuté uznesenia sú tak v rozpore s princípom právnej istoty a legitímnych očakávaní a sú v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu.

17. Sťažovateľ existenciu svojej pohľadávky, ktorú sa jeho dlžník snažil ukrátiť prevodom na manželku, vyvodzuje z dohody o uznaní dlhu z 21. decembra 2020, ktorú vlastnoručne podpísal dlžník. Uvedená skutočnosť zakladá prezumpciu existencie dlhu. V uvedenom prípade išlo o prevod medzi blízkymi osobami (§ 116 Občianskeho zákonníka). Pohľadávku považoval za osvedčenú aj krajský súd, keď uznesením z 28. apríla 2022 nariadil neodkladné opatrenie. Krajský súd napadnutým uznesením vytvoril *de facto* stav, ktorý sa nelíši od už prekonaných minoritných názorov, ktoré boli odmietnuté špecifikovaným rozhodnutím veľkého senátu najvyššieho súdu.

18. Povaha sporu o odporovacej žalobe je taká, že dlžník nemá záujem na dobrovoľnom uhradení dlhu, ale navyše svojím aktívnym konaním sa snaží zabrániť prípadnej exekúcii. V takýchto situáciách je logické očakávať, že dlžník bude popierať aj samotnú pohľadávku a bude sa snažiť zmariť jej judikovanie a vymoženie. V prípade sťažovateľa je prezumpcia existencie pohľadávky daná dohodou o uznaní dlhu a tiež zákonnou prezumpciou (§ 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka).

19. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že dôvodom prerušenia konania bola neexistencia právoplatne judikovanej pohľadávky a zložitosť sporu pred Okresným súdom Vyškov. V súdnom spise nie je žiadna správa od Okresného súdu Vyškov, čo samo osebe implikuje arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia.

20. Zamietnutie žaloby o náhradu škody (proti manželovi žalovanej) by viedlo k akademickému rozhodnutiu, ktoré by nijako negatívne nepostihlo žalovanú, keďže bezprostredne po právoplatnom zamietnutí žaloby by sa žalovaná mohla domáhať zrušenia neodkladných a zabezpečovacích opatrení na jej majetku. Ak by však nedošlo k zrušeniu napadnutých uznesení o prerušení konania, tak konanie bude prerušené do právoplatného skončenia konania vo Vyškove a následne by prebiehalo ešte konanie pred okresným súdom, čo by pri priemerných dĺžkach konaní predstavovalo značné časové obdobie. Týmto sa predĺži aj čas blokácie majetku žalovanej. Prerušenie konania je v rozpore s hospodárnosťou konania, pričom nemožno akceptovať ani argument, že sťažovateľ je chránený neodkladným opatrením (obmedzenie dispozičného práva žalovanej s nehnuteľnosťami).

21. Pri vyhovení odporovacej žalobe (rozsudok o neúčinnosti právneho úkonu) skôr, prípadne súčasne s judikovaním pohľadávky sa sťažovateľ bude môcť takmer okamžite domáhať uspokojenia svojho nároku. Žalovaní takto budú tiež motivovaní k dobrovoľnému plneniu. Ak sa sťažovateľovi nepodarí dosiahnuť judikovanie pohľadávky, *„tak by práva Žalovanej neboli rozhodnutím o odporovateľnosti právnych úkonov žiadnym spôsobom dotknuté... Summa summarum, ako uvádza dlhoročná judikatúra reprezentovaná rozhodnutím R 44/2001, v prípade odporovacej žaloby nie je potrebné disponovať vykonateľnou pohľadávkou.“*

22. Konajúce súdy napadnutými uzneseniami porušili princíp zákazu ľubovôle, nevysporiadali sa so všetkými relevantnými skutočnosťami a svoje rozhodnutia riadne neodôvodnili.

23. Okresný súd sa v napadnutom uznesení nijako nevysporiadal s argumentmi v zmysle rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu (1 V Cdo 1/2022) a ani s možnosťou prejudiciálne riešiť otázky, o ktorých má právomoc rozhodovať iný orgán (§ 194 ods. 1 CSP). Krajský súd sa uvedený nedostatok pokúsil sanovať a zaujal určité stanovisko k uvedeným argumentom, toto stanovisko je nedostatočné. Sťažovateľ napr. poukazuje na to, že v spore o odporovateľnosť by bolo postačujúce vychádzať z osvedčených skutočností (čo sa týka uplatnenej pohľadávky na náhradu škody), preto by nebolo potrebné vykonávať dokazovanie duplicitne tak, ako to uviedol krajský súd v napadnutom uznesení. Osvedčenie skutočnosti napríklad postačuje na vydanie neodkladného opatrenia. K uvedenej procesnej situácii napokon aj došlo aj v prerokovanej veci, keď krajský súd uznesením z 28. apríla 2022 obmedzil vlastnícke právo žalovanej zákazom nakladania s nehnuteľnosťami, pričom k tomuto rozhodnutiu došlo na základe osvedčenej skutočnosti, že manžel žalovanej má voči sťažovateľovi dlh.

24. Ak na nariadenie neodkladného opatrenia postačujú osvedčené skutočnosti, na pokračovanie konania o odporovateľnosti právneho úkonu tiež musia postačovať osvedčené skutočnosti. Neodkladné opatrenie pritom predstavuje výrazný zásah do vlastníckeho práva žalovanej, pritom vyhovujúce rozhodnutie (o neúčinnosti právneho úkonu) by pre žalovanú neznamenal také výrazné zásahy do jej právneho postavenia.

25. K porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a záležitosti v primeranej lehote sťažovateľ uvádza, že k porušeniu týchto práv došlo už právoplatnosťou napadnutého

uznesenia o prerušení konania, preto „nie je potrebné čakať určitú dobu, kým bude možné zhodnotiť existenciu neprimeraných prietahov v konaní... Prerušením konania o odporovacej žalobe k prietahom určite dôjde a Sťažovateľ nemôže čakať niekoľko mesiacov alebo rokov, kým bude môcť podať ústavnú sťažnosť. Inými slovami, ak je postup súdov alebo iných orgánov taký, že z neho nevyhnutne v budúcnosti vzniknú neprimerané prietahy v konaní, už vykonaním takého postupu dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

26. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu. Podľa sťažovateľa neboli dané zákonné dôvody na prerušenie konania s tým, že uvedený procesný postup je v rozpore so zjednocujúcim stanoviskom najvyššieho súdu. Konajúce súdy napadnuté uznesenia neodôvodnili dostatočne, právne závery v nich obsiahnuté sú arbitrárne. V dôsledku prerušenia konania vzniknú v budúcnosti zbytočné prietahy v konaní.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu:

27. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07).

28. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti napadnutému uzneseniu okresného súdu riadny opravný prostriedok (odvolanie), ktorý aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v konaní o odvolaní krajský súd, ktorý v danej veci rozhodol napadnutým uznesením. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, a preto ústavnú sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

29. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom

orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

30. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

31. Predmetom ústavnoprávneho prieskumu je uznesenie o prerušení konania. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na vlastnú judikatúru, podľa ktorej v konaniach o ústavných sťažnostiach ústavný súd zásadne preskúmava právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010, III. ÚS 129/2022), čo teda zjavne nie je prípad napadnutého uznesenia.

32. Základné práva na súdnu ochranu sú v zásade „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie alebo rozhodnutie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002)] vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

33. Vo všeobecnosti platí, že nesprávne rozhodnutie procesnej povahy nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť (III. ÚS 381/2016). Za určitých okolností možno dospieť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu procesnej povahy, no malo by ísť o rozhodnutie vyvolávajúce nenapraviteľný stav. Napadnuté uznesenie do okruhu takýchto rozhodnutí zaradiť nemožno.

34. Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že prerušenie konania, o ktoré vo veci sťažovateľa ide (v súlade s § 164 CSP ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo

správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet), je prípadom fakultatívneho prerušenia konania, pri ktorom sa plne prejavujú atribúty nezávislého rozhodovania všeobecného súdu v rámci zákonom stanovenej diskrecie, ktorá prostredníctvom § 164 CSP umožňuje prerušiť konanie za predpokladu, že v prebiehajúcom konaní sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre jeho rozhodnutie.

35. Ústavný súd zároveň pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, podľa ktorej všeobecný súd pozná právo (*iura novit curia*). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. V konkrétnych okolnostiach veci bolo v právomoci okresného súdu vykladať a aplikovať § 164 CSP. Pokiaľ tento výklad nie je zo strany okresného súdu arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

36. Pri skúmaní ústavnej udržateľnosti právnych záverov krajského súdu v napadnutom uznesení sa ústavný súd v potrebnom rozsahu tiež oboznámil s uznesením okresného súdu z 10. októbra 2022 vydaným v prvoinštančnom konaní.

37. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ pre jeho výrok, ktorým prerušil konanie o odporovacej žalobe do právoplatného skončenia konania o náhrade škody pred Okresným súdom Vyškov. Krajský súd v napadnutom uznesení primeraným, logickým, zrozumiteľným a dostatočným spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo potvrdil uznesenie okresného súdu o prerušení konania ako vecne správne, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery krajského súdu v spojení s názormi okresného súdu v uvedených uzneseniach nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Civilného sporového poriadku (§ 164) a Občianskeho zákonníka (§ 42a). Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa odvolacou argumentáciou sťažovateľa zaoberal a poskytol mu primeranú odpoveď na túto argumentáciu, ktorá podľa názoru ústavného súdu nevybočuje z ústavne akceptovateľných rámcov, keďže predstavuje jedno z možných ústavne akceptovateľných riešení vymedzenej skutkovej situácie.

38. Konajúce súdy sťažovateľovi zreteľne objasnili, že k prerušeniu konania došlo nie z dôvodu absencie vykonateľnej pohľadávky voči manželovi žalovanej, ale z dôvodu, že táto pohľadávka bola dlžníkom spochybnená a je predmetom prebiehajúceho súdneho konania. Tiež uviedli, že konanie o odporovacej žalobe prerušili z dôvodu právnej istoty, t. j. aby tie isté otázky neboli posudzované v dvoch rôznych konaniach. Krajský súd poukázal na to, že v danej situácii neboli dostupné iné vhodné opatrenia (ani sám sťažovateľ iné vhodné opatrenie nenavrhol). Konajúce súdy tiež poukázali na predmet konania pred Okresným súdom Vyškov, na zložitosť uvedenej veci, pričom vychádzali zo zistení okresného súdu a zápisnice z pojednávania, ktorú predložil sťažovateľ k odvolaniu. Krajský súd tiež poukázal na dodatočné zabezpečenie pohľadávky sťažovateľa proti žalovanej (zabezpečovacie a neodkladné opatrenie) spočívajúce v obmedzení vlastníckeho práva žalovanej (dispozičné právo). Krajský súd konštatoval, že uvedený procesný postup (prerušenie konania) nie je v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu.

39. Vymedzené aspekty odôvodnenia napadnutých uznesení konajúcich súdov považuje ústavný súd za dostatočné a relevantné, čo sa týka vzniknutej procesnej situácie v konaní o odporovacej

žalobe. Ústavný súd nemôže akceptovať argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej zo špecifikovaného zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu vyplýva nemožnosť prerušiť konanie o odporovacej žalobe. Uvedené zjednocujúce stanovisko takúto argumentáciu neobsahuje. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí riešil výklad pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ v zmysle § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd v rámci svojej argumentácie uvádzal právne dôsledky, ktoré by boli spojené s takým výkladom pojmu „vymáhateľná pohľadávka“, že ide o vykonateľnú pohľadávku (tak, ako to navrhoval predkladajúci senát najvyššieho súdu). V rámci toho sa vysporiadal aj s odkazom predkladajúceho senátu na staršiu právnu úpravu (Občiansky zákonník – zákon č. 141/1950 Zb. a Odporovací poriadok – zákon č. 64/1931 Sb. z. a n.). V tomto kontexte porovnal hmotnoprávny inštitút (výhrada odporu) s procesnoprávnym inštitútom (prerušenie konania podľa Civilného sporového poriadku) z hľadiska úrovne ochrany poskytnutej veriteľovi, pričom konštatoval nedostatočnosť ochrany poskytovanej inštitútom prerušenia konania (osobitne porovnaj bod 18.2 uznesenia veľkého senátu). Z uvedeného uznesenia veľkého senátu najvyššieho súdu však nemožno odvodiť právne závery, ktoré z nich odvodzuje sťažovateľ, t. j. kategorickú nemožnosť prerušenia konania o odporovacej žalobe.

40. Napokon aj ústavný súd sa vo svojom skoršom uznesení č. k. IV. ÚS 378/2022 z 24. augusta 2022 „zaoberal vzt'ahom konania o zaplatenie peňažnej pohľadávky a konania o určenie neúčinnosti právnych úkonov a dospel k záveru, že tieto konania navzájom úzko súvisia, pretože rozhodnutie v konaní o zaplatenie rieši prejudiciálnu otázku (existenciu vymáhateľnej pohľadávky) v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov. Je preto rozumné a vhodné, ak súd konanie o určenie neúčinnosti právnych úkonov preruší až do skončenia konania o zaplatenie. Ide o pomerne typický prípad prerušenia konania, ktorý možno subsumovať pod § 164 CSP o prerušení konania.“. Ústavný súd v uvedenom uznesení tiež uviedol, že aj po právoplatnosti rozsudku v konaní o zaplatenie (v situácii podaného dovolania) môže byť prerušenie konania v konaní o určenie neúčinnosti právnych úkonov „vhodným a najmä praktickým procesným nástrojom ako zabrániť dvom protichodným rozhodnutiam. Ide totiž o dve úzko súvisiace konania a prerušenie konania je legitímny zákonom predpokladaný spôsob vedenia súdneho konania, ktoré však sleduje iný legitímny cieľ – v tomto prípade zamedzenie vzniku dvoch protichodných rozhodnutí.“.

41. Námietky sťažovateľa takto neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu:

42. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

43. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť

k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby ten orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

44. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti odvodzuje namietané porušenie označených práv od samotného prerušenia konania o odporovateľnosti právnych úkonov a od zbytočných prietahov, ktoré v dôsledku prerušenia konania v budúcnosti nastanú, t. j. nie od skutočne vzniknutých prietahov.

45. Vzhľadom na záver o ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia o prerušení konania nemožno uvažovať o porušení v tejto časti ústavnej sťažnosti označených práv. Zároveň sťažovateľ odvodzuje porušenie označených práv na základe hypotetickej argumentácie, t. j. na základe skutočností, ktoré v budúcnosti môžu nastať, nie však od skutočne existujúcich skutočností.

46. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

47. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu